KARATAY BELEDİYESİ
KARATAY BELEDİYESİ'NİN KATKILARIYLA
Merhaba
merhabahaber.com
/akademiksayfalar
CİLT: 20 • SAYI: 43
10 KASIM 2021 ÇARŞAMBA
AKADEMİK Sayfalar
Kurucusu: Dr. Mehmet Ali UZ
Yayın Kurulu: Dr. Mehmet Ali UZ - Prof. Dr. Saim SAKAOĞLU - Ahmet ÇELİK - Ali IŞIK - Av. Serdar CEYLAN - Hasan YAŞAR
maliuz@merhabagazetesi.com.tr - saimsakaoglu@hotmail.com - celikahmet66@hotmail.com - baskuyulu@gmail.com - srceylan@hotmail.com - hyasarkonya@gmail.com

GÜZEL BİR VEFA ÖRNEĞİ

Dr. Mehmet Ali UZ

19 Ekim 2021 tarihinde Selçuk Üniversitesi'nde Selçuklu Araştırmaları Enstitüsü tarafından hazırlanan bir plâket takdim töreni vardı. Bu toplantıya Hacı Gökmen Hoca beni de davet etmişti. O gün biraz rahatsız olduğum, biraz da kalabalıktan korktuğum için gidemedim. Bu toplantıda Prof. Dr. Yusuf Küçükdağ ile Dr. Yaşar Erdemir Hocalara hizmetlerinden dolayı birer plâket verildi.

Gerçekten Yusuf Hoca ile Yaşar Hoca'nın Konya tarihine ve kültürüne büyük hizmetleri oldu. Pek çok eser neşrettiler. Yusuf Hoca'nın Selçuklu Araştırmaları Merkezindeki, merkez başkanı iken yaptığı faaliyetleri ve sohbet toplantılarını hatırlarım. Bu toplantıları devamlı takip ederdim. Şimdi her iki hocamız da emekli olmasına rağmen kitap çalışmaları yoğun şekilde devam ediyor. Bunu kaç akademisyen yapıyor?

Şair, "Marifet iltifata tabidir/ Müşterisiz meta zayidir" der. İlim adamlarımızın bunca hizmetleri takdir görmezse, onların çalışma azimleri yıpranır. Enstitüsünün bu davranışını güzel bir vefa örneği ve kadir bilirlilik olarak değerlendiriyorum. Sık sık tekrarladığım meşhur bir söz daha var: "Değerlerinin kıymetini bilmeyen toplumlar değer yetiştiremez. Değer yetiştiremeyen toplumların da milletler arası camiada yerleri olmaz". Yapılan bu toplantı da verilen plâket dolayısıyla hocalarımızı tebrik ediyor, Hacı Gökmen Hoca ve mesai arkadaşlarına bu güzel faaliyetlerinden dolayı şükran borçlu olduğumuzu ifade etmek istiyorum.

Selçuklu Araştırmaları Merkezi sonradan Selçuklu Araştırmaları Enstitüsüne dönüştürüldü. Bina olarak da Mevlâna Türbesi arkasından üniversite bünyesine taşındı. Merkez, Enstitüye dönüştürüldükten sonra daha geniş imkânlara sahip oldu. Prof. Dr. Mehmet Ali Hacı Gökmen'in Başkanlığı zamanında daha çok faaliyette bulunuldu ve bir dergi neşrine de başlandı. Çalışmalar üniversite bünyesinde kaldığı için çoğun-

Şükran Mahallesi'nde tarihi bir türbe duvarı.

dan haberimiz olmuyor. Yapılan çalışmaların halka intikalinin de faydalı olacağı muhakkaktır.

Dün olduğu gibi bugün de Selçuklu Araştırmaları Enstitüsüne büyük görevler düşüyor. Konya Türkiye Selçukluları Devleti'nin başkenti... Onlar büyük bir medeniyetin kurulmasına öncülük ettikleri gibi bu toprakları da bize vatan olarak bıraktılar. Bu sebeple Selçuklu ile ilgili yapılması ve araştırılması gereken çok şey var.

Maalesef günümüzde, zaman zaman çok yanlış işler de yapılıyor. Önce Karatay Medresesi'nden Dede Bahçesine kadar bütün tarihî mahalleler yıkılarak fuar alanı açıldı. Şehrin ortasına tarihî mahalleler yıkılarak fuar alanı yapılmazdı. Konya'da tarihî mahalle yıkımı böyle başladı.

Mahalle birleştirmelerinde aşırılığa kaçıldı. Bu yüzden Selçuklu'dan günümüze intikal eden pek çok mahalle ismi unutulmaya terk edildi. Böylece şehrin hafızasına zarar verilmiş oldu. Diğer bir örnek de, dokuz mahalle birleştirilerek bir mahalle hâline getirildi. Birleştirilen bu mahalleler Şükran Mahallesi adını aldı. Günümüze kadar intikal eden bu dokuz tarihî mahalle maalesef kentsel dönüşüm uygulaması ile yıkıldı.

Böylece kaybolan isimler sebebi ile şehrin hafızasına zarar verildiği gibi tarihî dokuya da büyük zarar verilmiş oldu. O zamanlar ben buna şiddetle karşı çıkmıştım. Kentsel dönüşümün tarihî mahallelerde değil, boş arazilerde ve gece kondu bölgelerinde uygulana bileceğini söyledim.

Yetkililer hayır bu kentsel dö-

nüşüm değil, “Bu geçmişi ihya, geleceği inşa projesidir” dediler. Geçmişin imhası ile gelecek inşa edilemezdi.

O zamanlar üniversite dâhil benden başka kimsenin sesi çıkmadı. O dönemde Selçuklu Araştırmaları Merkezi, yetkilileri uyarabilirdi.

Kimseyi tenkit gibi bir amacım yok. Hele yeni yöneticileri hiç... Ben o zamanlar yıkılan bu alanda en az yer üstü kadar, yer altında da tarihi eser kalıntıları çıkabileceğini de söylemiştim. Nitekim dediğim gibi de oldu. Hamamlar, çini atölyeleri, türbeler ve kiliseler gibi tarihî çok güzel kalıntılar ortaya çıkarıldı. Bunlar özenle temizlendi. Bunların korunacağını da ümit ediyorum. İnşaata devam edilirken daha başka kalıntılarında çıkma ihtimali var.

Bir zamanlar tarihî eserler korunmadığı gibi kimisi yıkıldı, kimisi de yıkılmaya terk edildi. Konya’da yirmi civarında Selçuklu’dan günümüze intikal eden tarihî türbe vardı. İstisnasız bunların tamamı, 1924 yılından sonra etrafındaki arazilerle beraber satıldı. Bunun anlamı: “Biz yıkamadık siz yıkabilirsiniz” demekti. Nitekim 1970’li yıllarda Ahmet Fakih Mahallesi’ne adını veren, Ahmet Fakih Türbesi yıkılmış Ahmet Fakih’in kemikleri kabrinden çıkartılıp atılmış, yerine beş katlı bir apartman dikilmişti. Bu duru-

mu mahalle çalışmaları yaparken ortaya çıkarmıştık. Yine çalışmalarımız sırasında kaynaklarda hiç bilinmeyen ve günümüze intikal etmeyen pek çok türbe ve tarihî esere de rastladık. Bu tahribatların gayesi geçmişle ve tarihle irtibatımızı kesmekti. Artık günümüzde tarihî dokuya en küçük zarar bile verilmemesi gerektiğini düşünüyorum.

Tarihî eserlerin yıkımı Osmanlı'nın son yüz elli yılı içerisinde başladı. Dünya da bir eşi daha bulunmayan Konya Surları tamamen ortadan kaldırıldı. Buradan alınan taşlarla Hükümet Binası ile Kapı Camii yaptırıldı. Bu yıkım Cumhuriyet Dönemi'nde de devam etti. İşin en garip tarafı yapanlar değil de, yıkanlar mükâfatlandırıldı. Tarihî eserleri yok eden nice Vali ve Belediye Başkanı ödüllendirilip, imarcı Vali, imarcı Belediye Başkanı diye yere göğe sığdırılamadı. Olan olmuş, atalarımız: "Olanla ölene çare bulunmaz" derler. Zaman zaman yapılan yıkımları dile getirmemizin sebebi birileri çıkıp dokuz tarihî Selçuklu Mahallesi'ni yıkıp yok etti. Korkumuz, yarın birileri de çıkıp da dokuz, on, on beş tarihî mahalleyi yıkmaya kalkışa bilme ihtimalidir. Geçenlerde bölge inşaatı bir törenle başlatıldı. Hayırlı olsun ve Allah kolaylık versin...

Şükran Mahallesi Konya'nın en merkezi yerlerinden birisi... Konya'ya güzel bir bölge bırakılabilir. Meram Belediye Başkanımızın çıkan tarihi eserlerimizin korunması konusunda hassasiyet gösterdiği yolunda gelen haberler memnuniyet vericidir, böyle de olmalı.

Bu tarihî şehir hepimizin... Tarihî eserlerin ve tarihî dokunun korunması konusunda cümlemize büyük görevler düştüğü düşüncesindeyim.

Nasıl tarihî eser ve tarihî doku tahribatları bizi üzüyorsa, bugün Konya'da iyi şeyler de oluyor. Onlarla teselli buluyor ve mutluluk duyuyoruz. Konya için taş üstüne taş koyanlardan Allah razı olsun.

DENEME: AHİLİK MOTİFİNİN BUGÜNE MESAJI

Caner ARABACI *

Ahiliği sıradan bir esnaf teşkilatı olarak düşünmek, indirgemeci yanlış bir anlayıştır. Esnaflık, yalnızca üretim, helal rızık kazanma çabası değil, aynı zamanda toplumu orta direğinden başlayarak sağlam şekilde ayakta tutma yönüdür. Halbuki ahilikte, kavlî, şürbî kolların yanında göz ardı edilen bir seyfî (kılıç) kol bulunmaktadır. Gündüz iş yerinde maişetini kazanan, kazancından fakir, yoksul kimselere yediren yani eli, sofrası, alnı açık olan ahi, ihtiyaç duyulduğunda vatan savunmasına koşan gönüllü ve hazır asker durumundadır. Anadolu'nun fetih ve vatanlaştırma sürecinde ahilerle gaziler teşkilatının sıkı ilişki içinde olması bu yönden tesadüfi bir durum değildir[1]. Zira ahiler, cihat ülküsüne sahiplerdi. Onun için askeri özellikleri de taşıyorlardı. Devlet, fetihle meşgulken, onlar içeride emniyet ve asayişi sağlıyorlardı. Moğolların işgali döneminde işgale karşı savaşmaları, Osmanlı Devleti'nin kuruluşunda rol almaları, askeri yönlerinin olduğunu göstermektedir. Ahilerin, "Eli bayraklı, beli kuşaklı" askeri kısımlarında silah kullanma, haberleşme şekilleri, destek ve ikmal hizmetleri, açlığa ve susuzluğu dayanma, sır saklama gibi iyi bir asker olmanın gerektirdiği bütün hususlar öğretilirdi. Gerektiğinde orduya ahi alayları katılırdı[2].

Ahilerin ruh iklimi, İslam Medeniyetinden beslenirdi. Ahi tüzükleri durumundaki fütüvvetnameler, meslek kollarını, genelde peygamberlere dayandırır. Meslek kurucuları yüce şahsiyetler olan ahiler, hangi iş kolunda yamak, çırak, kalfa olmuşlarsa, o iş kolunda çalışmayı, ibadet bilirlerdi. Dürüst, güvenilir olmak, civanmert, yani hem alp hem sahavet sahibi olmak onların ufuklarını süsleyen hedefleriydi. Türkiye Selçuklularının zaferler sahibi büyük ordusu, Kösedağ'da basiretsiz, sefil bir sultanın rezil tutumu yüzünden savaşmadan çekilip dağılınca Anadolu ordusuz, savunmasız kalmıştır. Kayseri'yi kuşatan Moğollar, hiç ummadıkları bir kayaya tosladılar. Zira Kayseri, ahiler tarafından canla-başla ve başarıyla günlerce savunuldu. Ne zaman ki şehirde yaşayan bir Ermeni, Moğollara içeriden yardım etti, Kayseri ondan sonra işgal edilebildi. Moğollar da bundan sonra, on binin üzerinde ahiyi katledip, dükkânlarını yağmalaya-

(1) Köprülü, bu ilişkiye şöyle dikkat çeker: "Ahiler teşkilâtıyla aynı zamanda Anadolu'da mevcut olan 'Gaziler' teşkilatı arasında eskiden beri pek sıkı bir münasebet mevcuttur. ..Aşıkpaşazâde'nin 'Gaziyân-ı Rum', Aşık Paşa'nın 'Alpler', sair bir takım tarihi menbaların da 'Alperenler' unvanını verdikleri zümre, daha Anadolu'nun ilk istilası zamanında mevcut bir içtimai teşekküldü; Selçukîlerin, Atabeğlerin, Danişmendîlerin ordularında bunların mevcudiyeti pek tabii olduğu gibi, daha evvel yani 'Samanîler' zamanında 'Horasan' ve 'Maveraünnehir'de bu gazilerin bulunduğunu biliyoruz." Horasan'dan bu yana Alpler ve Fütüvet ehlinin ilişkisinin devam etmekte olduğuna dikkat çeken Köprülü, Anadolu'da "bir adamın aynı zamanda 'Ahi' ve 'Alp' yani 'Gazi' lâkabını kullandığını göreceğiz" ifadesine de yer verir (Bk. Köprülüzade Mehmet Fuad (İstanbul Darülfununda Türk Edebiyatı Tarihi Müderrisi), "Ankara ve Ahiler", Hayat, 23 Nisan 1927, Ankara, S. 21, s. 2-3).

(2) Bk. Veysi Erken, Bir Sivil Örgütlenme Modeli Ahilik, Berikan yayını, Ankara, 2002, s. 56, 98-99.

(*) Prof. Dr., KTO Karatay Üniversitesi Sosyal ve Beşeri Bilimler Fakültesi Tarih Bölümü Öğretim Üyesi, carabaci42@gmail.com, ORCID: 0000-0001-9896-9052.

rak işgalcilere karşı vatan savunmasında model oluşturan ahileri cezalandırdılar. Bacıyan-ı Rum'un lideri durumundaki Fatma Bacı dahil birçok direnişi destekleyen insanımızı da esir ettiler.

Daha sonra Moğolların Kırşehir katliamı da yine ahi direncini kırmak için gerçekleştirilmiştir. Yaşı doksanlarda olan Ahi Evren başta olmak üzere Mevlâna'nın bağî saydığı oğlu Alaeddin Çelebi bu saldırı sırasında şehit edildiler. Öldürmeler, yağmalar, ahi şehri durumunda olan Kırşehir'deki birikimi, direnişi silmeye dönük olarak gerçekleştirildi. Anadolu'daki Moğol işgali döneminde, bir şehir teşkilâtı durumunda olan ahilerin, Moğol elinin uzanamayacağı uçlara, dağ köylerine doğru çekildikleri ve buralarda mesleklerini icra ettikleri, hatta oralardaki insanlara meslek öğrettikleri bilinmektedir.

Konya civarındaki Ulumuhsine, Gicimuhsine gibi köyler, ahi bacıların merkezden uzaklaşarak kurdukları yerlerdi. Türkiye Selçuklularının yıkılışından sonra şehirler, sahipsiz kalıp anarşi içine düşmemişlerdir. Türkmen beyliklerinin olduğu uçlar dışında mesela Orta Anadolu'da bulunan Ankara şehri, ahiler tarafından çekip çevrilmiş, nizam; devlet varmış gibi devam ettirilmiştir. Devletin yıkım devirlerinde ahilerin ellerini taşın altına koyup yeni devlet kurma, nizamı pekiştirme ve vatan savunmasında canla-başla rol aldıkları bilinmektedir. Osmanlı Devleti'nin ilk kurucu devlet başkanları Osman Gazi, Orhan Gazi, Murat Hüdavendigâr'ın hep şet kuşanıp ahi oldukları, Şeyh Edebali'nin hem kurucu devlet başkanının kayınpederi hem de ahi şeyhi olduğu bu açıdan hatırlanmalıdır.

Ahiler devlet kurucu, vatan ve millete sahiplenen tavırlarını zor zamanlarda sürekli göstermişlerdir. 27 Aralık 1919'da Ankara'ya gelişlerinde Millî Mücadele liderini ahi kıyafetleri ile beş bini atlı, iki bini yaya karşılayanlar, "Kızılca Gün" dedikleri yıkım zamanında devlete sahip çıkmaya çalışan ahilerdi. Günümüzde folklorik gösteri durumunda yıldönümleri kutlanan Seymen karşılaması, Seymenlerin, Zeybeklerin, Sille Seymen veya "Efe"lerinin kökende ahiliğin "Yiğit Alayları" da denilen seyfi koldan olduklarının unutulmaması gerekmektedir.

Bütün bu giriş çabasının sebebi, ahilerdeki vatan savunması ile ilgili yöne kısa da olsa dikkat çekmektir. Normalde dükkânında çalışan sıradan esnaf gözüken ahilerin, kafa ve yüreklerinde devletlerini, vatanlarını koruma düşüncesi, inanç ve namuslarını koruma ile bütünleşmiştir. Çünkü onlar, devlet yıkıldığı, bayrak indiği zaman dini yaşamanın, namusu korumanın da tehlikeye düştüğünü anlayacak kadar bilinçlidirler. Bu bilinci, ahi ahlakıyla elemanlarını yetiştirirken, Kur'an, hadis, siyer bilgileri ile de ahlaki eğitimlerini pekiştirerek İslam Medeniyetinin insan unsurunu diriltmektedirler. Bu hassasiyetlerini sembollerle de ifade etmişlerdir. Stilize halde halı, duvar yastığı, minderlerin köşelerini süsleyen bu motifler, zamanla anlamı bilinmeden dokunur olmuştur. Türkiye'nin hemen her yerinde görülen, bazıları biraz daha stilize edilerek adeta silikleştirilse de varlığını muhafaza eden bu motiflerden birisi günümüz için fevkalade anlamlıdır.

Motifin merkezinde gayet sadeleştirilmiş güçlü, kalın gövdeli bir ağaç, göğe doğru iki yana kollarını açarak yükselir. Bu ağacın tepesinde kanatlarını açmış bir "kuş" durmaktadır. Ağacın iki yanından kalın kuyruğu üzerine dikilerek kuşa doğru başını uzatan iki ejderha figürü görülür. Ejderhalar, ağaç ve kuşun renginden farklı, ekseriya mor renklidirler. Ağacı ortasından yukarıya doğru oyan, ejderhalarla aynı renk-

teki kurt motifi, ayrıca dikkat çeker. Aslında bu motife dikkat edilirse ahilerdeki yerli, millî siyasi duruş çok iyi anlaşılacaktır. Burada ağacın milleti temsil eden bir metafor olduğunu belirtmeye gerek yoktur. Milletin tepesindeki kuş ise devlettir. Zaten masallara varıncaya kadar "devlet kuşu" tabirinin kullanıldığı bilinmektedir[3]. Mor renkli figürler, ağacı içinden oyan devlete doğru ortayı kemiren kurt, iç düşmandır. Ağacın iki yanından devlete doğru başını uzatan ejderhalar da dış düşmanları sembolize etmektedir.

İç ve dış düşman uyarısını, yastık ve minderlerin üzerine bir uyarı çığlığı halinde nakşedenlerin, asırlar ötesinden getirdikleri tecrübi birikimleri vardı. Kendilerinden sonra gelenlere de sembollerle, "dikkatli olun" sinyalini hem de en rahat etmek üzere oturdukları yerde vererek akıllara nakşetmek istemişlerdir.

Ama zamanla, motif kaldığı halde anlamı unutuldu. Evlerinde fotoğrafını çekip motifin hangi anlama geldiğini sorduğum kimselerden doğru yorum yapan, şimdiye kadar çıkmadı. Ama motiflerin anlamından hareketle açıklaması yapıldığında gözlerinin açıldığını, uyarıyı doğru bularak algıladıklarını yine istisnasız görmek memnun ediciydi.

Aslında bugün de ahilik motifi; anlamını, hatta haklılığını korumaktadır. İçeriden ağacı kemiren mor renkli kurtlar ile dışarıdan devleti yıkmaya yönelen ejderhaların birbiri ile irtibatlı çalışmalarını biraz dikkatli olanın görmemesi mümkün değildir. Sadece terör örgütleri ve onların dış bağlantıları dikkate alınsa, motifin anlatmak istediği açık bir şekilde anlaşılacaktır.

Bekir Eren'in Ankara'daki evinde

bulunan duvar yastığında bulunan motifler ve bir köşe detayı.

Konya merkezde Hacı Ali Bzdam'ın evindeki bir halı yastık köşelerindeki motifler, biraz değişiklik gösterseler de temel anlamlarını korumaktadırlar. Bu tür halı yüzlü yastık ve minder üzerindeki motifler, Akşehir, Gaziantep dahil birçok yerde görülmektedir.

Konya Akören'de emekli öğretmen Ahmet Ünlü'nün, evinin avlusundaki duvar yastığı üzerindeki ahilik motifi ve bir köşe detayı. Ünlü, bu halı yastığı, eskidiği için atmak isteyen komşularından alıp bir köşeye yerleştirerek korumaya almıştır.

(3) Devlet kuşu motifi ile ilgili bir örnek için bk. Kürşat Öncül, "Masallardaki Devlet Kuşu Motifi- Motif Of State Bird in Tales", Millî Folklor, 2009, Yıl 21, S. 84, s. 175-181.

Prof. Dr.
Saim
SAKAOĞLU

ARDAHAN ÜNİVERSİTESİ'NDE DEDE KORKUT'U ANLATIYORUM

Ünlü şairimiz Cahit Külebi'yi (20 Aralık 1917, Çeltek köyü, Zile Tokat-20 Haziran 1997, Ankara) yeni kuşaklar pek hatırlamazlar. Vefat ettiği yer olan Ankara'ya gömülür, ancak ailesinin isteği üzerine mezarı Tokat'ın Niksar ilçesine taşınır ve Erzurumlu Emrah'ın yanına defnedilir. Onun bir şiiri var ki unutmamız mümkün değildir: *Atatürk'e Ağıt*. İşte o şiirin ilk bendi:

Edirne'den Ardahan'a kadar
Bir toprak uzanır,
Boz kanatlı üveyikler üstünden uçar
Ardahan'dan Edirne'ye
Edirne'den Ardahan'a kadar.

Mademki Ardahan'dan söz edeceğiz, bu şiirimizi mutlaka hatırlamalıyız. Bu şiirin öyle bir mısraı vardır ki çok çeşitli ortamlarda en anlamlı şekilde söylenirdi, hâlâ da söyleniyor:

Edirne'den Ardahan'a kadar.

Ramazan Korkmaz, benim görev yaptığım değişik üniversitelerdeki binlerce öğrencimden biridir. O şimdi ülkemizin Yeni Türk Edebiyatı alanındaki seçkin profesörlerinden biridir. O, benim Atatürk Üniversitesi'nde görev yaptığım yıllarda; 1981-1985 yılları arasında öğrencimiz idi. Genç ilimiz Ardahan'ımıza, adıyla anılan bir üniversite kurulunca rektörlüğe aday olur ve kadrosu, görev yapmakta olduğu Elazığ Fırat Üniversitesi'nde kalmak kaydıyla ataması yapılır: 2008. Çünkü o aynı zamanda, Ardahan'a bağlı Çıldır ilçemizin has evladıdır. Orada iki dönem rektörlük görevini yürütür: 2008-2016. Sevgili Korkmaz günümüzde İstanbul Maltepe Üniversitesi'inde görev yapmaktadır.

Değerli öğrencim Prof. Korkmaz, görev yaptığı sürece Ardahan'a birkaç defa davet edildim. Ancak kısmet olmadı. Derken süresinin dolmasına yakın beni özel olarak bir konferans vermem için davet etti. Anlaştık. 30 Mayıs 2015. Konumuz ise Dede Korkut'un Kitabı adını taşıyordu.

Konya-Ardahan yolculuğumuz bayağı uzun ve yorucu olmuştu. İşte bu yolculuğun faturası: Ev-Gar, Gar-Ankara Garı, Gar-AŞTİ, Havaş-Hava Alanı, Ankara-Kars, Kars-Ardahan ve konuk evi... Hepsi bir gün içinde...

Görevimi tamamlayıp Konya'mıza dönüyorum. Üniversitenin ilgili birimi benim bu yolculuğumu, "Hocaların Hocası ARÜ'de Konferans Verdi." başlığı altında uzun bir haber hâlinde internet sayfalarında yayımlamışlar. Ben, Ardahan günlerimde bazı konuları yaşadım ama her şeyi yakından görmem hiç de kolay olmayacaktı. İşte o sayfadan

seçmeler:

"Konferansın ilk açış konuşması ARÜ Türk Dili ve Edebiyatı Bölüm Başkanı Prof. Dr. Erdoğan Altınkaynak tarafından yapıldı. Prof. Dr. Erdoğan Altınkaynak, konferansa konuşmacı olarak katılan Prof. Dr. Saim Sakaoğlu'nu anlatırken bazı unvanların kişileri anlatırken küçük kaldığını ifade etti. Prof. Dr. Altınkaynak, Prof. Dr. Sakaoğlu hakkında daha detaylı bilgiler vermek üzere Rektör Prof. Dr. Ramazan Korkmaz'ı kürsüye davet etti.

"Prof. Dr. Korkmaz; 'Böyle Bir Hoca ile Karşılaşmış Olmam Benim İçin Hayatımda Bir Aydınlanma Dönemidir.' dedi.

*Prof. Dr. Saim Sakaoğlu ile ilk karşılaşmasının Erzurum'da gerçekleştiğini belirten Prof. Dr. Korkmaz konuşmasına şöyle devam etti; "İnsanın kendini bulduğu kitaplar, filimler, hadiseler ve insanlar vardır. Bu durumlar bizim hayatımızın şansı ya da şanssızlığı olur. Üniversite yıllarına başladığımızda Türkiye'nin en iyi Türkoloji bölümlerinden birsi olan Erzurum'a gitmiştik. 12 Eylül öncesinin hırçınlığı, sağdan, soldan gelen hırçınlıkların olduğu bir zamandı. Hepimiz derin ırmaklar gibiydik. O ırmakları öyle şelalelerden döken insanlar vardı. Bir hocamız vardı aydınlık, güler bir yüz. O yeni ırmakların sağdan, soldan önünü keser, büyük bir dinlenme havuzu gibi onları dinlendiren bir yapısı vardı. Bizler sanki deli ırmaklar deryaya kavuşmuş gibiydik. Artık huzura kavuşmuş Türk Edebiyatı'nın en önemli eserlerinden birisi olan 'Dede Korkut Boyları' Ardahan Üniversitesi'nde (ARÜ) gerçekleştirilen konferans ile konuşulacaktı. 'Basılışının 200. Yılında Dedem Korkut'un Kitabı' isimli konferans dünyaca ünlü edebiyatçı Prof. Dr. Saim Sakaoğlu tarafından verildi. Hakkında kitaplar, tiyatro oyunları yazılan Prof. Dr. Sakaoğlu'nun kendisinin yazdığı 48 [2021'de 67] adet kitab*ı bulunmaktadır. 1500'ün üzerinde basılı çalışması bulunan Prof. Dr. Sakaoğ-

lu'nun eserleri İngilizce, Almanca, Fransızca, *Makedonca ve Japonca'ya çevrilmiştir. Bugün, Prof. Dr. Sakaoğlu'nun yetiştirdiği öğrenciler yurt içinde ve yurt dışında önemli görevleri yürütmektedirler… Erdoğan Hocam çok güzel söyledi, unvanlar bazen tanımsız ve yetersiz kalıyor. Hocamız Saim Sakaoğlu, sevecen, babacan tavrıyla bizim ideal olarak benimsediğimiz bir insandı. Böyle bir hoca ile karşılaşmış olmam benim için hayatımda bir aydınlanma dönemidir." dedi*

ARÜ Mavi Salon'da, 29 Mayıs 2015 Cuma günü gerçekleştirilen konferans saat 14.00'dan itibaren başladı. Konferansa, ARÜ Rektörü Prof. Dr. Ramazan Korkmaz, Rektör Yardımcı Prof. Dr. Gürkan Doğan, Mühendislik Fakültesi Dekanı Prof. Dr. Şeref Kılıç, Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürü Yrd. Doç. Dr. Levent Küçük, Fen Bilimleri Enstitüsü Müdürü Yrd. Doç. Dr. Rövşen Guliyev, İnsani Bilimler ve Edebiyat Fakültesi (İBEF) Dekan Yardımcısı Yrd. Doç. Dr. Mitat Durmuş, İBEF Türk Dili ve Edebiyatı Bölüm Başkanı Prof. Dr. Erdoğan Altınkaynak, ARÜ Öğretim Üyesi Prof. Dr. Suleyman Turduyeviç Kayipov ve çok sayıda dinleyici katıldı.

Konuşmasının ardından Prof. Dr. Korkmaz, konferansını vermek üzere Prof. Dr. Saim Sakaoğlu'nu kürsüye davet etti. Prof. Dr. Saim Sakaoğlu, Dede Korkut ile ilgili anlatacaklarının dört bölümden oluştuğunu, anlatacağı bölümlerden bazılarında öğrencile-

rin kendilerinden bir şeyler bulacağını ifade etti. Prof. Dr. Saim Sakaoğlu, çocukluğunun, öğrencilik ve gençliğinin, hocalığının ve günümüzün Dede Korkut'unu kısa bölümler halinde katılımcılar ile paylaştı.

Okumaya olan merakının nerden ve nasıl geliştiğine değinen Prof. Dr. Sakaoğlu konuşmasına şöyle devam etti; "Benim okumaya merakım çocukken evimize gelen Konya, Ankara ve İstanbul gazeteleri ile başlamıştır. Ankara'dan gelen gazetenin haftada bir gün en arka sayfası çocuk sayfasıydı. Bilmeceler, fıkralar, *hikâyeler, karikatürler… Belki diyeceksiniz, 'Hocam bunda ne var ki?' Ama o gün için çok az* şey vardı. Gazete ki Konya'da iki bayi vardı, çocuk *dergileri vardı: Çocuk Kalbi, Çocuk Bahçesi, vb. Bu dergilerin birindeki Tepegöz'ün ne olduğunu bile bilmiyorduk. Ondan sonra Tepegöz'ün ne olduğunu araştırmaya başladık." dedi.*

*Dede Korkut Hikâyeleri ile tanışmasının lise yıllarında gerçekleştiğini ifade eden Prof. Dr. Sakaoğlu şöyle konuştu; "Yıllar geçti, yaşımız ilerledi, lise yıllarına geldiğimizde müfredatta artık fiilen bir Dede Korkut konusu vardır. Bazı boylar*ından bölümler alı*yor ve dil bakımından irdelemeler yapıyordunuz. Bir de hocanız eğer size ödev verdiyse Dede Korkut Kitabı hakkında bilgi topluyorsunuz. Böylece çocukluktan gençlik dönemine geçmiş oluyoruz." dedi.*

… Anadolu'da farklı adlar ile boylar anlatıldığına değinen Prof. Dr. Sakaoğlu, Dede Korkut boylarındaki Bamsı Beyrek adının değiştirilerek farklı bir hikâyeymiş gibi anlatıldığına dikkat çekti. Prof. Dr. Sakaoğlu sözlerine şöyle devam etti; "Dede Korkut Kitabı iki tanedir. İlki Berlin'de Dresden Kütüphanesi'ndedir. On iki hikâye yer alır. İkincisi 1950 yılında bulunmuş *olup altı hikâye yer alır. Yani birincisindeki hikâyelerin yarısı ikincisinde yok. Bu hikâyelerde kahramanların adları kendi dönemlerine göre anılır. Bamsı Beyrek. Bugün Anadolu'da 100 ayrı yerde 250 tane Bamsı Beyrek anlatılır ama hiçbir hikâyede Bamsı Beyrek adı geçmez. Niye? Biz Bamsı Beyrek'i Anadolu ağzına uydurmuşuz." dedi.*

*Konuşmasının devamında Türk Edebiyatı'ndaki çeviri eserlerde yapılan yanlı*şlara değinen Prof. Dr. Sakaoğlu, aynı romanın *altı yedi farklı adla* çevirisi olduğunu belirtti. Prof. Dr. Sakaoğlu, eserlerin çevirisi yapılırken orijinal dilinden çeviri yapılmadığı için farklılıkların ortaya çıktığını ifade etti.

*Soru cevap kısmının tamamlanması ile konferans sonlandırıldı. Konferansın sonunda Rektör Prof. Dr. Ramazan Korkmaz tarafından Prof. Dr. Saim Sakaoğlu'na plaket, teşekkür belgesi ve çiçek takdim edildi. Hatıra fotoğraflarının çekilmesi ile program tamamlandı."*Alıntılarımızı burada noktalıyoruz.

Toplantımızın ertesi günü bizim için bir gezi düzenlendi. Komşu ülke Gürcistan ile iyi ilişkiler kurulmuştu. İlgili bölümlerin öğretim üyeleri karşılıklı olarak gelip gidiyorlardı. Biz de rektör Prof. Dr. Korkmaz, bölüm başkanı Prof. Dr. Altınkaynak ile yola koyulduk. Yanımızda Gürcistan vatandaşı öğretim üyesi Rain Bey de vardı. Kaptanımız ise Kürşat Bey idi. Yolculuğumuz; Hanak, Damal, Posof üzerinden sınıra ulaştı. Rektörümüzün tanınmışlığından

kaynaklanan kolay bir geçiş sağlandı. Çünkü o ve Erdoğan Bey sık sık Tiflis'e gidiyorlardı. Gürcistan sınırları içinde kalan boynu bükük Ahıska'ya uğradık. Gezilecek yerleri gezip fotoğraf çektirdikten sonra ver elini Tiflis. Şehre vardığımızda akşamın karanlığı ile karşılaştık. Tiflis'te Türklerin kaldığı bir otel varmış: İstanbul Hotel. Orada hepimize ayrı ayrı yer ayırtılmış ve biz geceyi orada geçirdik.

Akşam yemeğini bir lokantanın bahçesinde yedik. Çoğunluğunu gençlerin oluşturduğu böylesi bir yere ülkemizde hiç gitmemiştim. Otele dönüşte şehrin ortasında akmakta olan nehrin üzerindeki köprüden Tiflis'in bir bölümünün gece ışıklarını seyrettik. Nehrin adı ne idi? Kura olabilir mi acaba?

Ertesi sabah kahvaltıdan sonra otelden ayrılıp küçük bir Tiflis turu yapıyoruz. Gezdiğimiz yerlerin tamamına yakını bizden kalanlar…

Yolcu yolunda gerek misali yola koyuluyoruz. Dün yakalandığımız yağmura yine yakalanıyoruz. Ahıska'ya bir el sallayıp soluğu Posof'da alıyoruz. Öğle yemeğimizi ilçenin merkezindeki bir lokantada yiyoruz. Genel seçim yılıydı. Etrafta birkaç partinin flamaları dalgalanıyordu. Ancak Ardahan bizi bekliyordu. Fazla gecikmeden yerleşkeye giriyoruz. Ertesi sabah dönüş yolu başlayacak. Akşam yemeği, biraz son sohbet ve odama çekiliyorum.

Dönüş yolu da aynı araçların tekrarı ile yaşanılacak: Otomobil, uçak, Havaş otobüsü, taksi, tren, taksi… Aynı günün akşam sonrası evimin kapısını açıyorum. Tatlı bir ses 'Hoş geldin Bey' diyor. Ben de, 'Dedem Korkut'un selamını getirdim' diyorum.

Sevgili rektörümüz Prof. Korkmaz Bey vefalı bir öğrencimizdi; o, vefasını günümüzde de sürdürüyor. Keşke bütün öğrencilerim de birer Prof. Korkmaz olabilseydi. Teşekkürler Ardahan, teşekkürler o günlerin sıcak dostluklarını esirgemeyen Ardahan Üniversitesi'nin güzel insanları.

Ercan
ARSLAN

SEYDİŞEHİR KIŞLASI (1804)

Seydişehir'de kentin güvenliğinden sorumlu yeniçerilere yönelik belgelerin tarihi eski olmayıp 29 Zilhicce 1204/9 Eylül 1790 tarihlidir. Bunlar savaş zamanında orduya katılarak sefere çıkmak zorundaydılar. Bizzat padişahın hizmetine ait yaya kuvvetlerinden olan yeniçerilerin bu dönemde İstanbul dışındaki hizmetleri şehir ve kale hizmetleri olmak üzere iki türlü idi. Şehirdekiler yasakçılık edip kentin inzibatıyla ilgilenirlerdi. Bu yasakçıyı dokuz ay süreyle Yeniçeri Kethüdası tayin eder ve yasakçının ücreti kent halkı tarafından temin edilirdi. Kale muhafızlığı yapan yeniçeriler ise nöbetle ve üç sene müddetle bu göreve getirilirlerdi. Hizmeti bitenin yerine İstanbul'dan yeni bir orta gönderilirdi. Bunların ulufeleri bulundukları mahallin veya yakınındaki bir birimin varidatından sağlanırdı. Şayet bölgenin geliri yeterli değilse ulufeleri İstanbul'dan gönderilirdi. Yeniçeri Serdarı, bulunduğu kazadaki yeniçerilerin ve acemi oğlanlarının hatta cebeci ve topçuların zapt edilip yönetilmesinden sorumlu idi. Kasaba ve kentlerdeki yeniçeriler sefere memur olurlarsa serdarları komutasında gelip yeniçeri kuvvetlerine katılırlar ve pek ağır hasta olmadığı sürece hiçbir yeniçeri bu görevi terk edemezdi. 19 Zilhicce 1216/22 Ni-

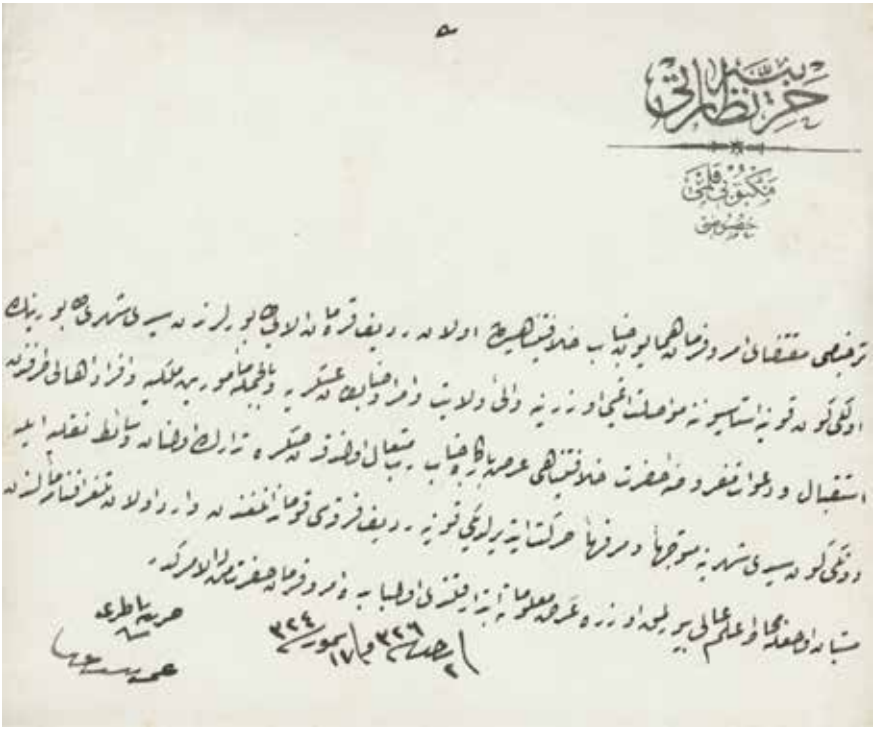

Seydişehir Taburuna ait 31 Temmuz 1908 tarihli belge.

san 1802 tarihli bir yazıda, Seydişehir'deki ortaların Üsküdar Bostancı Ocağı'na bağlı 200 nefer ortanın Başbuğu Seyit Ahmed Efendi, maiyetindeki askerlerle savaş sebebiyle Seydişehir'den İstanbul'a gelmiş; askerlerin maaş, taamiye ve çarık bedelleri ile başbuğun kendi yol ve kürk ücretini İrad-ı Cedid Hazinesi'nden almıştır.

III.Selim Döneminde Nizam-ı Cedit ordusunun kurulmasından sonra Seydişehir'deki 200 neferlik yeniçeri ortası buraya bağlandı. Nizam-ı Cedid sisteminin Anadolu'da yaygınlaştırılması bağlamında inşa edilen askerî binalardan biri de Seydişehir kışlasıdır. 24 Temmuz 1803 (4 Rebiyülahir 1218) tarihli bir kayıtta Mühendis Ahmed ve Mustafa tarafından, Seydişehir'de bir tüfenkçi kışlasının inşa edileceği bilgisi yer almaktadır. 7 Eylül 1803 (20 Cemaziyelevvel 1218) tarihli bir başka yazıda, Karaman Beylerbeyi Abdurrahman Paşa marifetiyle Üsküdar Ocağı için Beyşehir sancağından yazılan piyade neferlerinin mahallinde talim yapabilmeleri için Seydişehir'de bir kışla inşasına başlandığı belirtilmişti. Anlaşılan o ki bu kışlanın yapımı 1804 yılında tamamlanmıştı.

Bugüne kadar Seydişehir Kışlasına dair yapılan araştırmalarda III. Selim Devrinde yaptırılan kışla kitabesine ulaşılamadığı, ancak Hicri 1250 tarihli sonradan yaptırılan başka bir kışla kitabesinin bugün Muallimhane Camiinin kıble duvarında muhafaza edildiği bilgisi genel kabul görmüştü(1). Biz de bu kanaatte idik. Bu kitabe metni şöyledir:

" Bu şehre kışla bünyâd eyledi tâ kim derûnunda

Ne kâbil söyleşe anlarla ceyş-i düşmen-i bed-hâh

Cihâda böyle şarf-ı himmet itdikce dilîrâne

Ne bâlâ kışla kim meşk-ı cihâda oldı cevlân-gâh"

1250?

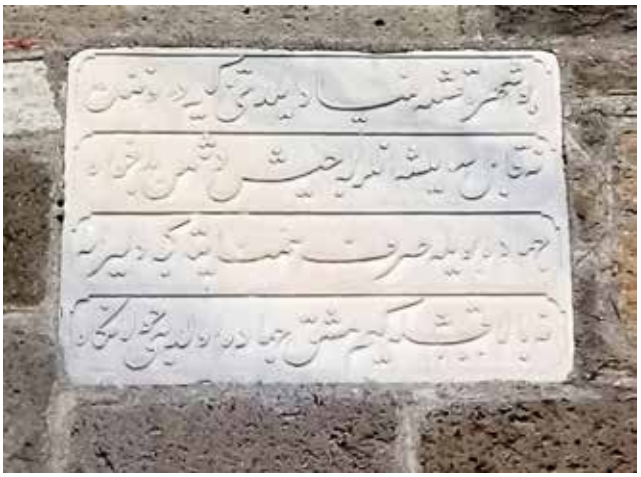

III.Selim döneminde yaptırılan Seydişehir Kışlasının H.1219 tarihli kitabesi

Yakın geçmişte Fırat Üniversitesi Mühendislik Fakültesi İnşaat Mühendisliği Bölümü Öğretim Üyelerinden A.Tevfik Bildik Bey'in dikkati sayesinde Seydişehir Tarihi'ne önemli bir katkı sunulmuştur(2). Bunu sizlerle paylaşmak istiyorum. Bizim "Salnamelerde Seydişehir"(3) adlı uzunca yazımızı inceleyen Tevfik Bey, yazıda geçen kitabenin dörtlüğüne odaklanarak burada bir uyumsuzluk olduğu hissine kapılmıştır. Devamla bunun bir bütünün parçası olabileceği düşüncesiyle araştırmaya başlamıştır. İhya Efendi Divanı'nı incelediğinde şiirin tamamına "Tarih-i Kışla Der Seydişehri" başlığı altında ulaşmıştır. Ayrıca kitabenin tarih kısmındaki rakamlar arasındaki orantısızlıktan şüphelenerek araştırıcıların 1250 diye okuduğu tarihin aslında 1219

(1) Ayşe Değerli, Seydişehir (Fizikî Ve Sosyoekonomik Yapı) 1305-1920, Konya 2013; Mehmet Önder, Seydişehir Tarihi, Konya 1986

(2) A.Tevfik Bildik ile yaptığımız 25 Ekim 2021 tarihli görüşme.

(3) Ercan Arslan, "Konya Salnamelerinde Seydişehir 1868-1914", Merhaba Akademik Sayfalar, Özel Sayı, Cilt 19,Sayı 37,Konya 2020)

olduğunu, ikiden sonraki birin kırıldığını, dokuzun bacağının kırıldığını, sonda bizim sıfır diye okuduğumuz noktanın mermer malzemeden kaynaklı bir delik olduğunu ve tarihle ilgisinin bulunmadığını, dolayısıyla tarihin 1219 olduğunu tespit etmiştir. Kitabenin son mısraında geçen; "Ne (55) bâlâ (34) kışla (435) kim (70) meşk (440) cihade (18) oldı (51) cevlangah (116)" kelimelerinin ebced hesabıyla harf değerleri toplamının da Hicri 1219 'a tekabül ettiği anlaşılmaktadır.

İhya Divanın da geçen "Tarih-i Kışla Der Seydişehri" isimli on sekiz mısralık şiirinin tamamı şöyledir:

Târîh-i Kışla Der-Seydîşehri
Hıdîvv-i ḥükm-rân-ı ḥeft kişver şâh-ı efser
Selîm Hân-ı kerem-ver zîver-i taẖt-ı hilâfetgâh

İdüb tertîb esbâb-ı gazâya himmet-i vâlâ
Pür oldı evsâf-ı Şeh-i ẕî-şân ile efvâh

Bu şehre kışla bünyâd eyledi tâ kim derûnunda
Cüyûş-ı müslimîn iʿmâl-i harb u darb ide her gâh

Ṣalar ihlâke ẖaşmı her biri şîrâne ol ceyşîn
Adüvv-i dünbâle-cünbân karîb oldukca çün rûbâh

Dehân-ı her tüfenge harbeler gûyâ zebân olmuş
Ne kâbil söyleşe anlarla ceyş-i düşmen-i bed-hâh

Pür olmuş nev nihâlân ẓaferle ḳışlanın ṣaḥnı
Tüfeng üzre degil merkûz olanlar ḥarbe-i cângâh

Cihâda böyle ṣarf-ı himmet itdikce dilîrâne
Şeh-i ẕî-şâne olsun taht-ı Osmânı nîşîmengâh

Felekde söyledim İhyâ iki târîh-i garrâ kim
Sezâdır olmaga her vechle nakş-ı cebîn-i mâh

Bu nev dergâhı Seydîşehrine Sultân Selîm yapdı
Ne bâlâ kışla kim meşk-ı cihâda oldı cevlân-gâh
1219/1804

İlerleyen yıllarda Seydişehir ortasındaki asker sayısı azalmıştır. 5 Zilkade 1222/4 Ocak 1808 tarihinde Seydişehir ortası, üç bölük olarak tanzim edilmiş olup toplam 111 neferden oluşuyordu. Seydişehir ortasına asker, kazalarda oturan halktan alınır, bunlar örfi vergilerden muaf tutulurlardı. 29 Zilhicce 1220/20 Mart 1806 tarihli bir hattı hümayunla, Seydişehir Kazası halkının Üsküdar Ocağı'na nöbet usulü nefer göndererek avarız ile bilumum tekâlif-i örfiyeden ve bedelat-ı askeriyeden muaf olacakları bildirilmiştir. İstanbul'da 16 Haziran 1826'da yeniçeri ocağı kaldırılmış, Asakir-i Mansure-i Muhammediyye adıyla yeni bir ordu kurulmuştu. Tanzimat öncesi gerçekleşen 1246/1831 tarihli nüfus sayımına göre Seydişehir kaza merkezindeki mansure askeri sayısı 45 idi. 1839 Tanzimat Fermanının ilanı sonrasın çevre kazalarda olduğu gibi Seydişehir'de "Asâkir-i Nizâmiye-i Tanzîmiyye" adıyla zabit ve neferler istihdam edilmişti. 1843 tarihli düzenlemeden önce kentte 42 Redif askeri mevcuttu. Seydişehir'de 1260/1845'te yapılan nüfus sayımında nizamiye askerlerinin ahaliden ayrı olarak tespit edilip yazıldığı görülmektedir. 78'i kent merkezinde 258'i kazaya bağlı köylerde olmak üzere Seydişehir'de toplam 336 nizamiye askeri bulunuyordu. 1869 sonrası ise yeni düzenlemelerle 1. Redif Sınıfı, 71. Konya Alayı'nın, 4. Taburu Seydişehir Taburu'dur. Seydişehir Taburu Dairesi'ne Seydişehir, Beyşehir, Yalvaç-Karaağaç kazaları ile Kırili, Yenişar maa-Kaşaklı ve Göçi-Kebir nahiyeleri de bağlı idi. 19.yüzyılın ikinci yarısındaki askeri operasyonlarla, 20.yüzyıl başlarındaki Balkan Harbinde ve Seferberlik yıllarında Seydişehir Redif Taburunun etkin olarak vazife ifa ettiği bilinmektedir(4). Tüm bu süreç içerisinde askerler, III. Selim döneminde yaptırılmış olan Taş Kışla Binasında ikamet etmişlerdi. Cumhuriyet Döneminin başlarında yeni bir gelişme olmuştur. 1924'te Kaymakam Hilmi Bey, Eski Depo olarak bilinen ve askeriyeye ait olan binayı onartarak içine bölmeler yaptırmış ve hükümet konağı haline getirmiştir. Seydişehir Hükümet Konağı 19 Ocak 1947 sa-

(4) BOA.Y.PRK.ASK 259/34

bahı saat 05.15'te yanmıştı. Sorgu Hâkimliği Odasında başladığı düşünülen yangın, esasen usule uygun yapılmayan bacalardan çıkan kıvılcımların hatılı tutuşturmasıyla çıkmıştı. Seydişehir Adalet Başkatibi Atıf Sayar'ın yazılı beyanına göre Seydişehir Hükümet Konağı yangını şöyle cereyan etmişti."18-19 Ocak 1947 gecesi saat beşi çeyrek geçe raddelerinde müteahhit tarafından şartnameye ve fenne uygun olmayarak yapılan bacalardan çıkan kıvılcımların hatıla sirayet etmesiyle başlamıştı". İlk önce üst kat ve sonrada adliyenin bulunduğu alt katın yanmasına sebep olmuştur. Alevlerin üst katın tavanlarını ve tabanlarını bütün şiddetiyle sarmış olması nedeniyle Kaymakamlık, Maliye, Tahrirat, Ziraat Muallimliği, Tapu, Varidat, Vezne ve Muhasebe dairelerinden hiçbir şey kurtarılamamıştır(5). Seydişehir'de Osmanlı dönemine ait son kamu binası olan yapı çıkan yangınla harap olmuş, mevcut alana şimdiki Hükümet Konağı yaptırılmıştır. Binadan kalan tek parçalık kitabe ise Muallimhane Camiinin kıble duvarının dış cephesine yerleştirilmiştir.

Şerif Yayha İhya Efendi Galata'daki Arap Camii İmamı Mehmet Efendi'nin oğludur. Doğum Tarihi 1742/43 tür. "İhya Divanı" adlı eseri meşhurdur. Süleymaniye Medresesi'nde müderrislik görevindeyken H.1228/1812 tarihinde vefat etmiştir. Mezarı Kasımpaşa'da Çörüklük Kabristanı'nda bulunmaktadır. Muallimhane Camii duvarındaki kitabenin III.Selim Devrinde yaptırılan kışlanın kitabesi olduğu böylece netlik kazanmıştır. Bu konudaki katkılarından dolayı değerli öğretim üyesi Abdullah Tevfik Bildik Bey'e teşekkürlerimi ifade etmek istiyorum. Bundan sonra bizlere düşen kitabenin diğer mısralarının da olduğu parçalarını bulmaktır. Konya Taş ve Ahşap eserleri Müzesi envanterinde bu yönde bir kayıt bulunmamaktadır. Ümit ederiz yakın gelecekte bu yönde olumlu yeni gelişmelere tanık oluruz.

(5) Ekekon,20 Ocak 1947,s.1;Ekekon,17 Şubat 1947,s.2; Selçuk,22 Ocak 1947, s.1; Selçuk, 4 Şubat 1947,s.3; Ercan Arslan ,"Seydişehir Hükümet Konağı Nasıl Yandı?", Seydişehir Postası, Yıl,49,Sayı 2440, 5 Ocak 2021,sayfa 5.

Kaynaklar:

- Ayşe Değerli, Seydişehir (Fizikî Ve Sosyoekonomik Yapı) 1305-1920, Çizgi Kitabevi, Konya 2013
-A.Tevfik Bildik ile yapılan 25 Ekim 2021 tarihli görüşme
- Ercan Arslan, "Konya Salnamelerinde Seydişehir 1868-1914", Merhaba Akademik Sayfalar, Özel Sayı, Cilt 19,Sayı 37,Konya 2020
- Mehmet Halil Erzen, İhyâ Dîvânı ve Tahlîli (İnceleme- Tahlîl-Tenkitli Metin),Doktora Tezi, Van 2012
- Mehmet Önder, Seydişehir Tarihi, Konya 1986
- Ercan Arslan, "Seydişehir Hükümet Konağı Nasıl Yandı?", Seydişehir Postası, Yıl,49,S.2440, 5 Ocak 2021,s.5
-Ekekon,20 Ocak 1947,s.1
-Ekekon,17 Şubat 1947,s.2
-Selçuk,22 Ocak 1947, s.1
-Selçuk, 4 Şubat 1947,s.3
- BOA.Y.PRK.ASK 259/34